ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตพืชผักตามการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นายประถม ทองเซอร์

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร.บุศรา ลิ้มนิรันดร์กุล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รองศาสตราจารย์ รำไพพรรณ อภิชาติพงศ์ชัย อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์ ดร.ธนะชัย พันธ์เกษมสุข อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริงได้มีการส่งเสริมและการสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP))มาตั้งแต่ปี 2547 แต่ในการส่งเสริมการผลิตพืชผักตามการปฏิบัติดีที่เหมาะสม ผลผลิตพืชผักที่เกษตรกรผลิตคุณภาพต่ำ เนื่องจากข้อจำกัดด้านกายภาพ ประกอบกับเกษตรกรยังขาดความรู้เทคโนโลยีในการผลิตที่เหมาะสมในการผลิตพืชผัก ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาถึงความต้องการความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตพืชผัก GAP มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตพืชผักตามการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรภายใต้ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง จังหวัดเชียงใหม่ 2) ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตพืชผัก GAP ของเกษตรกร และ 3) ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตพืชผัก GAP

จากการศึกษาความรู้และความเข้าใจของเกษตรกรพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในการผลิตพืชผัก GAP ในประเด็นเกี่ยวกับ ความหมายของเกษตรดีที่เหมาะสม แหล่งน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก พื้นที่ปลูก การใช้สารเคมี/สารชีวภาพในการผลิตทางเกษตร การเก็บรักษาผลผลิต การบันทึกข้อมูล และการจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตที่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

มีคุณภาพ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ ที่ไม่ถูกต้อง ในประเด็นเกี่ยวกับ การขนย้ายผลผลิตในแปลงปลูก การผลิตให้ปลอดจากโรคและศัตรูพืช และการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

ผลการศึกษาด้านการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตพืชผักตามการเกษตรดีที่เหมาะสม พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติได้ตามหลักเกณฑ์และข้อกำหนดในการปฏิบัติตามการผลิตระบบ GAP ในด้านแหล่งน้ำ ด้านพื้นที่ปลูก และด้านการจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ส่วนในด้านการใช้สารเคมี/สารชีวภาพในการเกษตร การเก็บรักษาและการขนย้ายผลผลิต การบันทึกข้อมูล การผลิตผลผลิตให้ปลอดจากศัตรูพืช และการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรยังไม่สามารถปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และข้อกำหนดในการปฏิบัติตามการผลิตระบบเกษตรดีที่เหมาะสมได้ เนื่องมาจากข้อจำกัดด้านแรงงาน ด้านกายภาพ ด้านเงินทุน

ผลการศึกษาความต้องการความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตพืชผัก GAP เกษตรกรมีความต้องการความรู้ด้านราคาและตลาดรับซื้อผลผลิตมากที่สุด เนื่องจากราคารับซื้อผลผลิตของโครงการหลวงขึ้นกับราคาในตลาดทั่วไป ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ทราบการเคลื่อนไหวราคาผลผลิตในตลาดทั่วไปนอกเหนือจากตลาดโครงการหลวง ส่วนความรู้ด้านการจัดการฟาร์ม ด้านปัจจัยการผลิต และด้านการบันทึกข้อมูล เกษตรกรมีความต้องการความรู้ในระดับ ถึงแม้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ได้ผ่านการฝึกอบรมด้าน GAP มากกว่า 2 ครั้ง แต่เกษตรกรก็ยังต้องการความรู้ดังกล่าวเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในทำ GAP

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญที่สุดในการผลิตพืชผักตามระบบ GAP ของเกษตรกร ได้แก่ ปัญหาแหล่งน้ำไม่เพียงพอสำหรับการเกษตร ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชทำลายผลผลิต ส่งผลทำให้ผลผลิตไม่ได้คุณภาพและมาตรฐาน และปัญหาเรื่องของราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ แต่ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title Farmers' Knowledge Needs of Good Agricultural Practice on Vegetable Production, Thung Ruang Royal Project Development Center, Chiang Mai Province

Author Mr. Prathom Tongcer

Degree Master of Science (Agriculture) Agricultural Extension

Independent Study Advisory Committee

Lect. Dr. Budsara Limnirankul	Advisor
Assoc. Prof. Rampaipan Apichatpongchai	Co-advisor
Lect. Dr. Tanachai Pankasemsuk	Co-advisor

Abstract

The Thung Ruang Royal Project Development Center has promoted Good Agricultural Practices (GAP) in vegetable production since 2004. However, the low quality of vegetables production has been observed, due to physical constraints and farmers' lack of knowledge and inappropriate of production technology. Therefore, it is necessary to study farmers' knowledge need of GAP on vegetable production. The objectives were to study; 1) farmers' knowledge and understanding of GAP on vegetable production under the Thung Ruang Royal Development Project, Chiang Mai province, 2) farmers' knowledge need of GAP on vegetable production and 3) problems and obstacles in using GAP on vegetable production.

The study of farmers' knowledge and understanding revealed that the majority of farmers knew and understood correctly about GAP on vegetable production, such as meaning of GAP, water sources use for cultivation, cultivated area, chemical / biological application in vegetable production, product storage, data recording and management in production process for quality product. Farmers had incorrect knowledge and understanding in the issues of product transportation from plot, pest-free in production process, harvesting and post-harvesting handling.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

The result on farmers' practice of GAP on vegetable production revealed that majority of farmers were able to follow the principle and requirement of GAP in water resources, cultivated area, and production management for quality product. However, farmers were not able to follow the principle and requirement of GAP regarding chemical/biological application, product storage, data recording, production management for quality product, product transportation from plot, pest and disease-free in production process, harvesting and post-harvesting handling. This was due to physical constraint, lack of capital and labor constraint.

The result on farmers' knowledge need of GAP on vegetable production showed that the most knowledge needed by farmers was about price and market place because the price of vegetables from the Royal Project Center depended on the price of vegetables in general markets and majority of farmers did not know the price from other markets beside the Royal Project. The second mostly needed knowledge was about farm management, production inputs and data recording. Although majority of farmers had involved in more than two times in GAP training, farmers still needed more knowledge for applying GAP in vegetable production.

The major problems and obstacles of GAP on vegetable production included insufficient water resource for agricultural production, disease and pest damage which cause the low quality and standard of products, price decline, and increasing production cost.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved